HÖGSKOLAN I BORÅS

Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter
The Child and Preschool - Educational Aspects of Preschool

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11FK20
Version: 3.1
Fastställd av: Utbildningsutskottet 2014-01-22
Gäller från: VT 2013

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1F)
Utbildningsområde: Undervisning 50%, Verksamhetsförlagd utbildning 50%
Ämnesgrupp: Pedagogik
Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all VFU i tidigare termin inom ramen för Förskollärarutbildning, 210 hp.
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen ges den andra terminen i förskollärarutbildningen och har förskoledidaktiska utgångspunkter. Kursen syftar till att utifrån aktuell forskning om förskolan som institution problematisera frågor både om lekens och omsorgens betydelse i relation till barns lärande och utveckling och det egna ledarskapet. Vissa för förskolan bärande begrepp behandlas, exempelvis problematiseras barns perspektiv och barnperspektiv samt begreppet barndom och hur den moderna barndomen kan gestaltas. Vidare behandlas och diskuteras språk och kommunikation samt matematik och matematisk begreppsbildning på ett för studenten introducerande sätt och även språk- och matematikstimulerande miljöer identifieras. I kursen diskuteras också betydelsen av samarbete mellan vårdnadshavare och förskolans personal. I kursen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med 6 hp där studenten ansvarar för vissa undervisningsmoment som skriftligt planeras och utvärderas samt att studenten genomför observationer som behandlas i en rapport. Vidare behandlas hur digitala lärresurser och estetiska lärprocesser kan användas som pedagogiska redskap. Studenterna möts i studiegruppsarbete där innehållet i litteratur, föreläsningar och seminarier diskuteras och problematiseras. Vidare behandlas vetenskapliga texter ur ett etiskt perspektiv.

Mål

Efter genomgången kurs skall studenten kunna

- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument för förskolan med särskilt fokus på matematik och matematisk begreppsbildning
- redogöra för och diskutera innebörden i begreppen barnperspektiv och barns perspektiv samt barns möjligheter till delaktighet med utgångspunkt i aktuell forskning och i relation till förskolans verksamhet
- definiera samt resonera kring begreppen barndom och det kompetenta barnet med utgångspunkt i aktuell forskning om den moderna barndomen
- reflektera över hur det egna ledarskapet påverkar barnets socialisationsprocess med utgångspunkt i ett mångfalds-, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv
- utifrån aktuell forskning redogöra för barns motoriska, sociala, emotionella, kommunikativa, språkliga och matematiska utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
- redogöra för relationen mellan omsorg, lärande och utveckling samt resonera kring förskollärarens roll och ansvar samt kring hur detta kan komma till uttryck i förskolan
- beskriva och motivera hur grundläggande matematiska begrepp kan introduceras för barn i förskoleåldrarna samt exemplifiera hur man på olika sätt kan arbeta för att utveckla barns matematiska medvetenhet
- redogöra för och diskutera lekens betydelse för barns lärande och hur den kan stimulera barns fantasi, inlevelseförmåga och förmåga till samarbete
- redogöra för hur kreativa språk- och matematikutvecklande miljöer kan skapas och utvecklas i förskolan
- skriva och bearbeta texter enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet

- diskutera hur arbetslaget, andra företrädare för verksamheten samt vårdnadshavare kan samverka för barns bästa
- använda observationer som metod i samband med verksamhetsförlagd utbildning samt analysera insamlade data i relation till yrkesroll och/eller barns utveckling
- planera, leda och utvärdera aktiviteter samt muntligt och skriftligt redogöra för arbetsprocessen och dess resultat
- visa förmåga att omsätta ämneskunskaper till undervisning i förskolans verksamhet
- granska och bedöma för kursens innehåll relevanta vetenskapliga texter ur ett etiskt perspektiv
- redogöra för hur digitala lärresurser och estetiska lärprocesser kan användas för att stimulera barns lärande och utveckling med koppling till förskolans pedagogiska praktik

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, arbete i studiegrupp, workshops och verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Enskilda skriftliga tentamina, litteraturseminarier med enskilda och/eller gruppvisa inlämningsuppgifter, närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning i förskolan, enskild skriftlig rapport samt enskild didaktisk reflektion.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen har studenten rätt att genomgå två praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Studenterna inbjuds till kursplanering innan kursen påbörjas. Efter halva tiden sker en muntlig mittkursvärdering och vid kursslut genomförs en enskild och skriftlig kursvärdering. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport samt publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Förskollärarutbildning, 210 hp.

Kursplanen är tidigare fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2011-06-14.

Bilaga: Litteraturlista för Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter (11FK20)

Arnér, Elisabeth (2009). *Barns inflytande i förskolan: en fråga om demokrati.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (95 s)

Björklund, Camilla (2008). *Bland bollar och klossar: matematik för de yngsta i förskolan.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (195 s)

Broberg, Malin, Hagström, Birthe, Broberg & Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande.* Stockholm: Natur och kultur (310 s)

Bølgan, Nina (2006). *Temahefte om "IKT i barnehagen" [Elektronisk resurs].* Oslo: Kunnskapsdepartementet
Tillgänglig på Internet: http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287769-temahefte_om_ikt_i_barnehagen.pdf (39 s)

Dahl, Eva-Lena (2001) Några reflektioner kring omsorgsbegreppet och fröbelpedagogikens grunder. I: Omsorgsbegreppet i förskolan. Olika infallsvinklar på ett begrepp och dess relation till en verksamhet. Working papers on *Childhood and the Study of Children* 2001:1, Tema Barn Linköping (86 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* Stockholm: Liber (kap. 3) (17 s)

Doverborg, Elisabet & Emanuelsson, Göran (2006). *Små barns matematik: erfarenheter från ett pilotprojekt med barn 1 - 5 år och deras lärare.* 1. uppl. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet (190 s)

Emanuelsson, Göran & Doverborg, Elisabet (red.) (2006). *Matematik i förskolan.* 1. uppl. Göteborg: NCM/Nämnaren, Göteborgs universitet (110 s)

Fihn, Gunilla (2012). Estetiska läroprocesser: myter och meningar i lärarutbildningen. I Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta. *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken.* Malmö: Gleerups (s. 131-147, 17 s)

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet
Tillgänglig på Internet: http://www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/etikreglerhs.pdf (17 s)

Greve, Anna (2009). Vennskap mellom de yngste barna i barnehagen. *Nordisk Barnehageforskning.* Vol. 2, nr 2 (s. 91-98, 8 s)

Halldén, Gunilla (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv.* Stockholm: Carlsson (Kap. 3-4, 6) (60 s)

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (256 s)

Johansson, Eva (2003). Möten för lärande. *Forskning i fokus,* nr 6. Stockholm: Skolverket (250 s)

Lacerda, Francisco (2008). Språkets begynnelse: att härleda lingvistisk struktur ur löpande tal. *Dyslexi.* Vol. 13, nr 3, s. 11-17 (7 s)

Läroplan för förskolan Lpfö 98. [Ny, rev. utg.] (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442 (16 s)

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2003). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori.* Kap. 5, 6 och 8. 1. uppl. Stockholm: Liber (36 s)

Pramling Samuelsson, Ingrid, Sommer, Dion & Hundeide, Karsten (red.) (2010). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik.* Stockholm: Liber (288 s)

Rubinstein Reich, Lena & Wesén, Bodil (1986). *Observera mera!* Lund: Studentlitteratur (79 s)

Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring.* 1. uppl. Stockholm: Liber (130 s)

Sheridan, Sonja, Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva (red.) (2009). *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande.* Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis Tillgänglig på Internet: http://hdl.handle.net/2077/20404
(Kap. 1-2, 9) (40 s)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: Från ord till mening.* 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur (Kap. 3-6) (107 s)

Thisner, Annika (2007). *Matte på burk: en arbetsmetod för förskolan.* Stockholm: Sveriges utbildningsradio (96 s)

Wallin, Karin (2003). *Pedagogiska kullerbyttor: en bok om svenska barn och inspirationen från Reggio Emilia.* Stockholm: HLS förl. (131 s)

Wasik, Barbara A. (2010). What Teachers Can Do to Promote Preschoolers' Vocabulary Development: Strategies From an Effective Language and Literacy Professional Development Coaching Model. *The Reading Teacher.* Vol. 63 nr 8, s. 621-633 (13 s)

Öhman, Margareta (1996). *Empati genom lek och språk.* Stockholm: Liber (244 s)

Tillkommer aktuella artiklar och referenslitteratur.

Referenslitteratur

Perspektiv på barndom och barns lärande: en kunskapsöversikt om lärande i förskolan och grundskolans tidigare år. (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: http://www.skolverket.se/publikationer?id=2393 (234 s)